

על הנשים שיקומו... ואם אמצא תבשיל על גבי האש סמוך לשבת תדעו שאקח את הכל לעניי הקדש". ובצוואת ר' נתנאל טרבוט, בתוך: "אברהם, צוואות גאוני ישראל, עמ' 270: "ועוד הנני מצוה אל מע', שתיכף אחרי פטירתי תמנו שמש שילך כל ערב שבת קודש להכריז בעיר ולהודיע כי פנה היום ונטו הצללים... ובפרט על בעלי החנויות בשמעם קול הקריאה יתחילו לסלק התריסין ולהציב הדלתות".

עמ' קעב: חגירת נשים בסינר.

¹²³⁴⁵⁶⁷מחיר

ראה: זמירות מהרש"ל, בתוך: סדר ברכת המזון לר' נתן שפירא, ויניציאה שס"ג, עמ' כו.

עמ' קעג: נתינת צדקה בשעת הדלקת נרות.

המקור הקודם ביותר למנהג זה נמצא בסידור תפלה דרך שיח השדה לר' עזריאל ור' אליהו וילנא, ווילמרשדארף תפ"א (ד"צ: טורנטו תשס"ז). בסוף הסידור ישנה תחינה באידיש ובסופה נאמר שלפני הדלקת נרות תפריש צדקה, עי"ש. ראה: ר' גדליה אבערלאנדער, 'מנהג הדלקת נרות בשבת וטעמו', אור ישראל, שנה יב גליון ד (מח), עמ' קנא-קנב; ר' יצחק וויס, אלף כתב, ב, בני ברק תשנ"ו, עמ' קלז, המספר על זוגתו שהפרישה צדקה קודם הדלקת הנרות. ועיין: נ' ששון, נחלת אבות (אסיפת גנוזים מבית משפחת ששון), ירושלים תשס"ז, עמ' 314, שפרסם מכתב מאת בעל בן איש חי, ובו תפילה לשעת הדלקת נרות, וכתב שאחר אמירת התפילה תפריש מספר פרוטות לצדקה.

עמ' קעג: הדלקה בשמן זית.

יש להוסיף: ר' יוסף ב"ר משה, לקט יושר, ברלין תרס"ג, עמ' 49; ר' ישעיה הורוויץ, של"ה, דף צו עמוד ד: "ונראה בעיני להדליק בנרות בשמן דווקא, ולא כמו שנהגו בקצת מקומות להדליק בנרות שעוה או חלב". וכן כתב ר' יהודה ליב ליפשיץ, דינים והנהגות אדם (ה"מלוקט מספר הקדוש שני לוחות הברית"), ברוקלין תשי"ט, ל ע"ב; רי"א מודינא, שלחן ערוך, עמ' 54: "נר של שמן"; מעשה רב, ירושלים תש"ן, עמ' קכט: "הגר"א היה מרבה מאוד בנרות שמן", ועיי"ש בהערות דברי שלמה; וראה עוד: ר' גדליה אבערלאנדער, 'הדלקת נרות בשבת וטעמה', אור ישראל, שנה יב גליון ג (מז), עמ' קנב-קסה.

עמ' קעד: מספר הנרות לכבוד שבת.

עיין מש"כ ר' אשר מלוניל, ספר המנהגות, ירושלים תרצ"ה, עמ' 58 ועמ' 61, שנהגו להדליק שני נרות. וכן כתב ר' ישראל אלנקאווה, מנורת המאור, ניו יורק תרפ"ט, עמ' 597: "ויש נוהגין להדליק שתי נרות ליל שבת אחד כנגד זכור ואחד כנגד שמור". ומשם הועתק בספר המוסר לרבינו יהודה כלץ, ירושלים תשל"ג, סוף עמ' קפו. וכן כתב בזמירות מהרש"ל, בתוך: סדר ברכת המזון לר' נתן שפירא, ויניציאה שס"ג, עמ' כו: "על כן נרות שנים". ועי' של"ה, עמ' קא טור ד: "וראיתי מדקדקים על פי סוד שבעה נרות כי כולם מאירות, ונכון הוא, כי אל מול פני המנורה יאירו שבעת